

POZITÍV - NEGATÍV

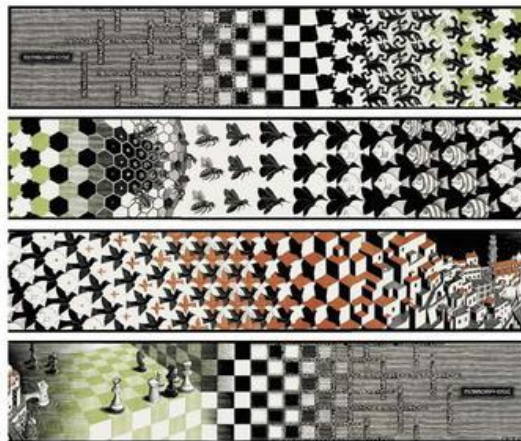
Escher parafrázis

Alkotó: Gocs Gabriella

Konzulens: Pogány Gábor Benő szobrász művész, főiskolai docens

MŰLEÍRÁS

A pozitív-negatív téma a Képi ábrázolás képzés során a linómetszés és a gipsz plasztika készítés során keltette fel az érdeklődésem, valamint amikor alaposabban megismerkedtem Maurits Cornelis Escher műveivel: lenyűgözött, amit láttam a metszetein, grafikáin; különösen a Metamorfózis II. című műve és az állatos tesszalációi tetszettek.

Escher: Metamorfózis II. (1939-40, fametszet)

Pogány Gábor Benő témavezetőmmel azt találtuk ki, hogy Escher egyik hüllős tesszalációját alapul véve megcsináljuk a mintát 3 dimenzióban, egy kockán. Escher sok művében dolgoz fel hüllőket, kételtűeket, ezek közül engem a Hüllők című metszete fogott meg leginkább. Nagyon tetszett, hogy a hüllős csemperajzból megéled és kisétál a kis krokodil, vagy épp belesétál és belesimul a rajzba - nézőpont kérdése.

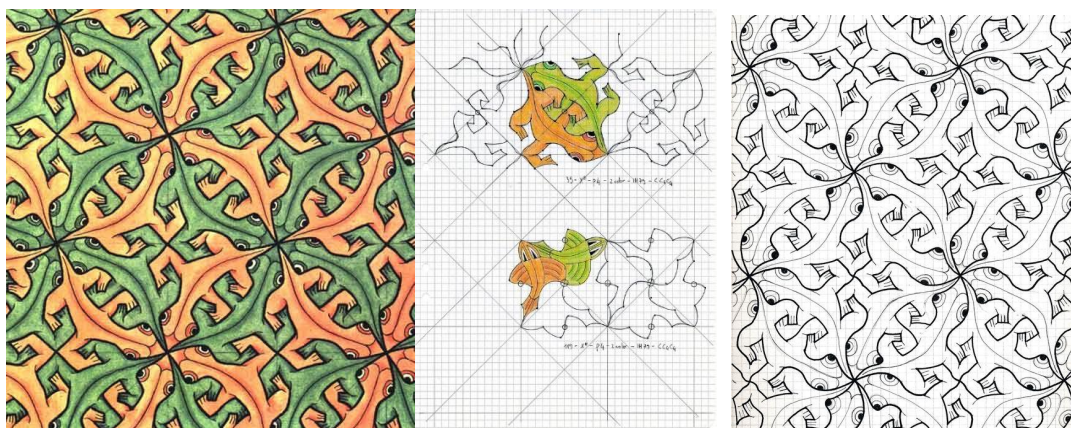

Escher: Hüllők (1943, litográfia)

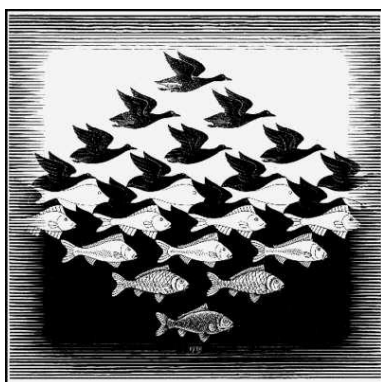
Ezt a rajzot azonban nem tudtam felhasználni, mert a művész három tónussal operál, nekem pedig fontos volt, hogy csak kettő legyen: sötét és világos (pozitív - negatív).

Sok művet áttanulmányoztam, míg végül a választás egy olyan metszetre esett, aminek meg volt az Escher által kockás papírra rajzolt terve is.

Előtanulmányként csináltam egy „gyíktáblát”: egy 40cm x 40cm-es rétegelt lemezt lefestettem fekete-fehérre, hasonlóan Escher *Levegő és víz I.* című művéhez. Erre a táblára ragasztottam Escher gyíkjait, miután XPS-re átrajzoltam, cekásszal kifaragtam és megfestettem őket.

Escher: Levegő és víz I. (1938, fametszet)

Ezt a táblát (pozitív) belenyomtuk egy agyag lapba (negatív) és kiöntöttük gipsszel (újra pozitív).

A gipsz-gyíklap kiöntésekor is volt már egy játék a pozitív-negatívval: az XPS gyíkok a fatáblán mint pozitív forma, az agyagba nyomott minta mint negatív forma, majd a gipsz öntvény mint újra pozitív forma. Ezt a játékot továbbvittük: a gipsz pozitívból gipsz negatívot öntöttünk, hogy ott már végképp elveszen, mi is volt pozitív vagy negatív. Az öntéskor azon izgultunk, hogy a két gipszlap szépen elváljon egymástól. Az alapos és profi szappanozásnak köszönhetően tökéletesen elváltak a lapok egymástól, így a kocka 2 lapja készen is volt.

A következő lépés volt a pozitív lapról egy másik negatívot önteni, a negatív lapról pedig újra egy pozitívot. Így bezárult a kör és a kocka oldala, végigment a pozitív-negatív játék is.

A kocka tetejét, a tele-gyíkos táblát, vagyis ehhez a pozitív formát újra XPS-ből készítettem el fatáblára és továbbvittem ugyanazt a gyík mintát. Ahogy Tanár úr mondta: olyan lesz, mint egy terítő, aminek lelóg a négy sarka.

Visszakanyarodva az első agyagba nyomott negatív mintához: a fatáblás gyíkokat először lefedtük folpack fóliával, hogy ne legyen agyagos az eredeti lap, ill.

hogy az agyagba se törjön bele XPS darabka. Ennek köszönhetően semmi utómunkálatot, javítást nem igényelt az öntvény, mert a fóliázásnak köszönhetően szép kónuszok alakultak ki a gyíkok körül. És mivel először nem nyomódott bele teljesen az agyagba az XPS-gyíktábla, pedig rá is álltunk, még egyszer megpróbáltuk a nyomatot, de az picit elmozdult az elsőhöz képest, így néhány gyík szellemképes lett, ami nem volt feltűnő a negatív agyagmintán, de a kiöntött pozitív gipsz táblán jól kijött. Továbbá kijött az is, hogy nem minden gyík egyforma vastag, mert nem egyforma vastagságú XPS-ből dolgoztam. Így egy kissé elszakadtunk Escher matematikai precizitásától, ami kicsit aggasztott, de Tanár úr megnyugtató, hogy így a plasztikában benne van a humán esetlegesség, tökéletlenség.

Alkotás közben kitaláltuk, hogy fordítsuk csúcsára a kockát, így képbe került a kocka hatodik lapja is. Elhatároztuk, hogy ez sima gipsz lap lesz, melyen egy terrakotta, három dimenziós, részletgazdag, színes zöldes gyíkcsofa fog pihenni, akinek „sikerült kiszabadulnia a bináris pozitív-negatív világból”. Valamint a kockának lesz egy alumínium cső tengelye, amely mentén körbe forgatható lesz. Ehhez szükségessé vált egy épp elég súlyos és vastag talapzat, ezért készítettem egyet fenyőből, méretei 40x40x9 cm.

A gipsz lapokat egymáshoz kellett passzítani, ehhez legyalultuk a lapok széleit 45 fokban, hogy azok az élüknél találkozzanak. A derékszögekhez vinkliket használtunk. Öt lap összeillesztése, illetve ragasztása megtörtént. Miután vízben beáztattuk a lapokat, gipsszel ragasztottuk őket össze. Fontos lépés volt a beáztatás a

gyalulás és ragasztás előtt is, mert így egyrészt könnyebb a gipszet megmunkálni, másrészt nem szívja el a nedvességet a ragasztó-gipszből.

Közben megformáztam a krokodil-gyíkot terrakotta agyagból. Mozgatás közben letört a lába, azt tejföl sűrűségű agyaggal ragasztottuk vissza. Következett a kiégetés, festés, melyhez akril festéket használtam, majd végül a felragasztás.

Így a hatodik lap is készen lett. Ezt a kocka meglévő lapjaihoz ragasztottuk, összeállítottuk az alumínium csövet és a talapzatot, ráraktuk a kockát és készen lett az Escher parafrázis.

